

PREDLOG ZAKLJUČKOV DELAVNICE IZZIVI V SEMENARSTVU

Jeruzalem 26.9.2013

Na osnovi referatov diskusij in predlogov udeležencev delavnice predlagam sledeče zaključke:

1. Udeleženci so soglašali, da so izzivi v semenarstvu v Sloveniji opredeljeni v treh tematskih sklopih in sicer:
  - Zagotavljanje prehranske varnosti
  - Podnebne spremembe
  - Trajnostni razvoj
2. Semenarstvo je kmetijska panoga, ki predstavlja temelj za uspešno in gospodarsko pridelavo hrane in krme in je prva in najpomembnejša dejavnost v prehranski verigi.
3. Osnovno poslanstvo semenarskih podjetij je zadovoljevanje potreb kmetijskih proizvajalcev s kvalitetnim certificiranim semenom, ki je vpisano v enotni katalog kultivarjev v EU, torej preizkušanja po RIN, preizkušanja VPO in ki je prilagojeno lokalnim rastnim razmeram na trgu.
4. Prizadevali si bomo po najboljših močeh, da bomo spodbujali žlahtnitelje za razvoj najboljših sort in hibridov, ki bodo prilagojeni lokalnim zahtevam trga, testirani na lokalne pogoje pridelave z ozirom na vse možne dejavnike podnebnih sprememb, kot so suša, ekstremno visoke ali nizke temperature, bolezni in škodljivce, ter bodo imeli elemente trajnostnega razvoja kmetijske pridelave ob upoštevanju ohranjanja vitalnosti in pestrost kmetijskega prostora, biodiverziteto (sortno in gensko pestrost) in sonaravno tehnologijo – dobro kmetijsko prakso.
5. Kakovostno seme je osnovni vir napredka količinske in kvalitetne hrane- krme in predstavlja temelj prehranske varnosti države. Torej bodo slovenska semenarska podjetja dajala na trg le semena, ki so vzgojena pod uradnim nadzorom, so zdrava, genetsko stabilna in ustrezajo najvišjim standardom kvalitete za kalivost in čistočo. Pri tem bomo upoštevali standarde in pravila mednarodnih organizacij kot so UPOV, OECD, ISTA in vse druge lokalne predpise na področju semenarstva ter zdravstvenega stanja.
6. Kultivarje, ki jih bomo ponujali trgu morajo zadovoljevati poleg vseh že opisanih pogojev še pestrost in prepoznavnost pridelkov, da se doseže čim boljše zadovoljevanje potreb potrošnikov hrane in krme- biotska raznovrstnost.
7. Semenarska podjetja, ki imajo dodelavo semena bodo proučila možnosti za vključitev v sistem standarizacije ESTA, ki združuje registrirana podjetja za kemično obdelavo semena. MKO še ved

no ni poplačalo stroškov vrnitve semena koruze, ki je bilo obdelano s sredstvom Poncho in Cruiser, zato je potrebno ponovno izvršiti pritisk na MKO, da uredi svojo obveznost. Pospešiti je potrebno postopek registracije sredstva Sonido, da semenarska podjetja ne bodo ponovno v problemih z časom za tretiranje semena koruze za sezono 2014. S podjetji, ki proizvajajo sredstva za zaščito semena je potrebno sodelovati, da si čim prej pridobimo možnost uporabe novih sredstev, predvsem za zatiranje strun in koruznega hrošča, ki postaja pereč problem celotne Slovenije. Priporoča se, da semenska podjetja vršijo stalen nadzor nad kvaliteto kemične obdelave semena, predvsem na praškavost.

8. Za področje slučajne nenamenske prisotnosti genskih konstruktov v semenu koruze in oljnic si bomo prizadevali skupaj z MKO, da pridemo do ustreznega protokola glede te prisotnosti, saj je nemogoče pričakovati, da bodo slovenski semenarji uspevali pod konkurenčnimi pogoji zagotavljati semena brez kakršnekoli prisotnosti GSO, registriranega v EU. Na drugi strani pa lahko kmetijski proizvajalci kupujejo semena v državah članicah EU skladna z njihovimi protokoli, ki pa lahko odstopajo od statistične ničle. Pri tem je potrebno z Inšpektoratom za varno hrano dogovoriti protokol o odvzemu vzorcev za preizkušanje na GSO, saj inšpektorji v praksi ne spoštujejo protokola ISTA za jemanje vzorcev semenskih partij.
9. Na področju semenskega krompirja je potrebno zagotoviti boljši nadzor nad premeščanjem semenskih partij končnih porabnikov, saj ti po sedanji zakonodaji niso zavezanci za pogoje premeščanja. Obstaja utemeljen sum, da se na ta način lahko prenesejo določene bolezni, zaradi česa bomo imeli posledice vsa semenarska podjetja.
10. Za naslednjo sezono 2014 semenska podjetja, ki se ukvarjajo s distribucijo semenskega krompirja obvezno označevati vsako pakiranje, tudi na kemično sredstvo s katero je krompir tretiran.
11. Prizadevali si bomo, da se tudi za področje semenskega krompirja uvedejo pravila za mala pakiranja, kot je to pri ostalih semenih.
12. Članice GIZ- a morajo biti zelo pozorne na male oglase glede ponudbe neregistriranih proizvajalcev krompirja v časopisih in jih takoj ko to zasledijo prijavijo inšpekciji za varno hrano.
13. Opisna sortna lista za semenski krompir ni potrebna, saj dela več problemov kot koristi.
14. Zagotoviti je potrebna maksimalno možna varstvo sort za zavarovane nove sorte, ter se tako v maksimalno meri zavaruje žlahtniteljske pravice.
15. Zagotoviti je potrebno stalno informiranost porabnikov semena o prednostih uporabe certificiranega semena in dejstvu, da je kvalitetno seme samo tisto seme, ki je bilo proizvedeno pod uradnim nadzorom, je tudi zdravo, preizkušeno in daje največje možne rezultate v pridelavi hrane.

16. Z MKO je potrebno poizkušati dogovoriti zmanjšanje stroška kontrole semenskih posevkov pod uradnim nadzorom in certifikacije semenskih partij.
17. GIZ Semenarstvo načeloma podpira predlog komisije za obravnavo predloga Uredbe o RRM pri MKO, ima pa predlog, da se iz uredbe črtajo določila o NIŠNIH trgih, saj ta ne prispevajo k večji preglednosti na trgu s semeni.
18. GIZ Semenarstvo predlaga komisiji, da se področje heterogenih materialov uredi v delegiranih aktih EU, nikakor to ni primerno v nacionalnih zakonodajah. Na ta način lahko pride do možnih diskriminacij posameznih držav pod različnim razumevanju pojma heterogenih materialov. Obstaja resen sum, da bodo nekateri žlahtnitelji sort, ki s prijavo ne uspejo v enoten katalog, izrabili ta instrument za vpis v katalog heterogenih materialov.
19. GIZ Semenarstvo soglaša z komisijo, da se področje registracije poslovnih subjektov uredi tako, da bo zaveza registracije vseh, ki se ukvarjajo s semenarstvom, ne glede na velikost poslovnega subjekta. Predlagamo pa, da se za mikro podjetja uvedejo nižji prispevki, kot za ostala podjetja.
20. GIZ Semenarstvo bo še naprej spremljal spremembe predloga Uredbe za RRM in po potrebi bo dajal pripombe. Strinja se tudi z ostalimi predlogi ESA, ki jih je ESA poslala EU Komisiji na predlog Uredbe za RRM. Po potrebi bomo usklajevali stališče do novih predlogov.
21. GIZ Semenarstvo se strinja s stališčem ESA, da je področje GSO tehnologije vprašanje porabnikov semena. Oni so edini, ki odločajo o uporabi semena, ki vsebuje GSO.
22. Biodiverziteteta je v Evropi zagotovljena, saj imamo v ponudbi 42.000 različnih kultivarjev in vsako leto jih pride na ponudbo 3.500 na novo registriranih.

Predsednik GIZ-a Semenarstvo Slovenije

Jerič Jože